

Beste leden,

De ledenbrief van deze maand is een bijzondere! Hij bevat niet één, maar drie onderdelen. In deze ledenbrief is aandacht voor de lezing van december, de lustrumexcursie en de notulen van de ALV van oktober zijn bijgevoegd ter informatie.

De lezing van december 2014 is de 272ste HGUVU lezing en is getiteld:

Van hout delen naar aandelen, bosbeheer in het Gortelsche bos

Het is een kwestie van enkele decennia dat de oude bomen van de Veluwe malebossen door natuurlijke ouderdom in elkaar storten en, net als de maalschap dat ze beheerde, voorgoed verdwijnen. In ecologisch, en zeker ook in cultuurhistorisch, opzicht zou dit een verarming betekenen van de diversiteit van de Veluwe. Het onderzoek van **Martijn Horst** gaat in op landschap, beheer en organisatie van de maalschap van het 'Gortelsche Bosch' tussen 1618 en 1906 en toont aan dat maalschappen geen statisch beheer voerden, maar juist een grote dynamiek hadden. In zijn bijdrage zal hij de resultaten van zijn onderzoek verder toelichten en ingaan op de vraag in hoeverre dit nieuwe inzichten heeft opgeleverd over de (bos)geschiedenis van de Veluwe maalschappen. Na afloop zal een actueel discussiepunt zijn wat de uitgangspunten moeten zijn voor een goed, toekomstig beheer van deze eeuwenoude groene relictten.

Op excursie in het Gortelsche Bos. Bron: www.cultuurland.com

Martijn Horst heeft Landschapsgeschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen gestudeerd, waarbij hij afstudeerde op het onderwerp van de Veluwe maalschappen. Tegenwoordig is Martijn verantwoordelijk voor de cultuurhistorische tak van Cultuurland Advies. Dit doet hij onder meer door vier producten in de markt te zetten: cultuurhistorische waardenkaarten, kansencatalogi, bewonersvisies met uitvoeringsprogramma's en cultuurhistorische effectentoetsen.

Locatie: De Kargadoor, Oudegracht 36, Utrecht
Datum: dinsdag 9 december 2014
Tijd: 20:00 uur

Lustrum-excursie Duits-Deens Waddengebied 11 tot 14 juni 2015

In 2015 organiseert de HGUVU een meerdaagse excursie ter gelegenheid van haar 7^e lustrum. We verkennen zowel het Duitse als Deense waddengebied.

Het internationale Waddengebied staat op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, sedert 2014 is daar óók het Deense gedeelte bijgeplaatst. Reden temeer voor ons om er te gaan kijken. Een internationaal project, het LancewadPlan, richt zich op de duurzame bescherming van het unieke landschappelijke en cultuurhistorische erfgoed in dit gebied. Resultaten daarvan zullen we ter plekke gaan bekijken.

Goldener Ring- middeleeuwse ringdijk

Kliffen op Sylt

Hunebed onder kleisediment

Het excursiegebied vertoont overeenkomsten met onze eigen kuststreek. De kern Waddeneilanden ligt hier pleistoceen zand en morenemateriaal. Op de geestrug ligt veelal een reeks dorpen, hier voorzien van karakteristieke Friesenhausers. Op de geest treffen we ook hunebedden, Bronstijd-grafheuvels, ringwalburchten uit de Vikingtijd aan. Op de vaste wal zette zich zeeklei af. Het landschap wordt hier Marschland genoemd. Het werd hier kleinschalig ontgonnen vanuit Marschhufendörfer. Op laaggelegen oud Marschland, groeide veen t.g.v. opwas van klei aan de zeezijde (denk aan het Hoogeland) door zeespiegelstijging. De kuststrook werd ingepolderd, door polders, hier Koog genoemd. Stormvloedten tastten het land weer aan. Marschland overstromde. Klei-eilanden als Strand ontstonden, bij latere overstromingen kleine onbedijkte eilandjes, Halligen, waar mensen op wierden wonen. We zoeken dus ook verschillen met onze streek op. We bezoeken o.a. Best Practice voorbeelden uit het LancewadPlan op in het veld.

Kapiteinswoning op Rømø

Friesenhaus op Amrum

Wierden op de Halligen

Het programma. Het wordt een vierdaagse excursie, van donderdag 11 tot en met zondag 14 juni. We logeren drie nachten op één locatie en houden van daaruit twee dagexcursies. Maar er is meer te zien in dit gebied en daarom zullen we de heen- en terugreis ook optimaal gebruiken. Op de heenweg besteden we aandacht aan de bedijkingsgeschiedenis van terp tot polder.

De 2e dag bezoeken we de eilanden Sylt (Duits) en Rømø (Deens) met kustontwikkelingen, overstromingen, prehistorie en walvisvangst.

De 3e dag is gewijd aan de Halligen en het eiland Amrum. Halligen zijn stukken kwelder met soms terpen, deels resten van een groot gebied dat in de storm van 1634 vernietigd werd. Een landschap

dat we in Nederland niet kennen.

Op de terugweg bezoeken we landschapselementen en historische gebouwen uit de 17e en 18e eeuw.

Kortom, het programma is zeer afwisselend. Geomorfologische, landschappelijke, archeologische en historische aspecten vooral ook de de wisselwerkingen daartussen komen aan de orde.

En dat in een bijzonder en ook mooi gebied.

Begin januari zullen we jullie en meer gedetailleerder programma sturen, met een indicatie van de kosten. Het aantal plaatsen is beperkt. Als je overweegt mee te gaan, geef dat dan nu alvast aan ons door.

Arnim, Dré en Ad
Excursiecommissie

**Notulen Algemene Ledenvergadering
Historisch Geografische Vereniging Utrecht
14 oktober 2014**

De vergadering wordt gehouden in de Kargadoor, Oudegracht 36 te Utrecht en begint om 20:00 uur.
Alle leden zijn uitgenodigd voor deze vergadering.

Aanwezig van het bestuur: Ad Stolk (Voorzitter), Patrick van Beek (Penningmeester), Thomas van den Brink (Webmaster), Thijs Konijnendijk (Secretaris). David Koren (Algemeen bestuurslid) laat zich excuseren vanwege deadlines van zijn promotievoorstel.

Aanwezige leden: Arnim van Oorschot, Michiel Purmer, Marijke Donkersloot-de Vrij, Wendy van der Torre, Louis Strous, Peter Donkersloot, Martin Brand, Hans Renes, Roelien van Empel en Felix van Veldhoven.

Gasten: Linde Egberts (oud-spreker en bekende van de vereniging).

1. Opening van de ALV

Voorzitter Ad heet de leden om 20:04 uur welkom op de vergadering en licht de afwezigheid van bestuurslid David Koren toe.

2. Mededelingen

Patrick meldt dat hij zijn functie (penningmeester) in het verenigingsjaar 2014-2015 voor het laatst vervult. Het bestuur zal daarom in het komende jaar op zoek gaan naar een nieuwe penningmeester voor de periode vanaf juli 2015.

3. Verslag ALV 8 oktober 2013 (bijlage I)

Enkele punten naar aanleiding van de ALV van 2013 worden door Ad toegelicht:

Het archief voorlopig goed ondergebracht bij de secretaris, waardoor geen kosten worden gemaakt voor het stallen van de papieren geschiedenis van de vereniging.

Het aanschaffen van een eigen laptop voor de vereniging wordt nu gezien als een te groot beslag op de bezittingen, maar we blijven zoeken door naar een gratis alternatief (bijv. tweedehands).

Louis merkt op dat er voor een nieuwe of schoon geïnstalleerde laptop een viewer van Powerpoint bestaat die mogelijk handig en gratis is. Het bestuur zal deze tip onthouden als de kans tot het aanschaffen of verkrijgen van een laptop zich voordoet. Een andere tip van Louis is het installeren van een Virtual box: een toepassing die het mogelijk om een gescheiden versie van Windows en nodige programma's op een persoonlijke laptop te draaien, waardoor het risico van het ter beschikking stellen van een laptop door bestuursleden sterk wordt verkleind. Ook deze tip wordt door het bestuur omarmd.

4. Algemeen Jaarverslag 2013-2014 (bijlage II)

Thijs geeft een samenvatting van verenigingsjaar door het jaarverslag door te nemen. Hierop komen geen reacties die een toelichting behoeven.

Het laatste punt, excursie, wordt door Ad aangegrepen om de leden om raad te vragen over de aantallen bezoekers van de excursie.

Michiel zegt dat het weekend van de afgelopen excursie slecht gekozen was i.v.m. Pinksteren en schoolvakanties. Daarnaast informeert hij naar de reden waarom er op de excursie verlies is gedraaid, welke posten hiervoor de oorzaak zijn. Ad meldt dat dit vooral de busjes zijn, Patrick voegt daaraan toe dat ook de sprekers een grote post op het resultaat van de excursie was, omdat deze kosten over minder deelnemers moesten worden verdeeld dan was begroot.

Hans merkt op dat het wel een hele leuke excursie was.

Louis merkt op dat het vooraf bekend maken van de datum zou kunnen helpen met het plannen van de eigen vakanties. Dit neemt het bestuur over voor de aanstaande lustrumexcursie, waarvan de datum al bekend is (11-14 juni 2015).

Michiel suggereert een voorinschrijvingsstelsel waarbij mensen eerder aanmelden tegen een lager tarief, maar waarmee alles (aantal aanmeldingen en dus inkomsten) eerder bekend zijn. Hiermee kan rekening worden gehouden bij het boeken/inkopen van excursieonderdelen.

Voorinschrijving kan ook gepaard gaan met het verplicht stellen van betaling, zoals in een aanbetaling. Arnim oppert dat het dan een mogelijkheid wordt om alleen de variabele kosten in een excursie terug te geven aan leden die al aangemeld zijn maar toch niet mee willen of kunnen. Het bestuur neemt de beide tips in overweging en zal deze met de excursieorganisatie overleggen.

5. Financieel Jaarverslag 2013-2014 en Begroting 2013-2014 (bijlage III)

Patrick licht de kosten toe. De grootste kostenpost was Fort Vechten (onvoorziene rekening), en het verlies van de excursie.

Patrick licht de begroting voor 2014-2015 en het huidige bezit van de vereniging toe.

Michiel vraagt naar het verschil in begroting van de kosten van Kargadoor, wat door Patrick wordt verklaard door de meilezing die ook weer (kan) worden afgezegd.

Omdat het huidige saldo op de lopende rekening (giro) nu nog € 500 is en de verhoogde kosten van de Kargadoor nog niet zijn doorberekend in de contributie van de leden, vraagt Patrick de leden om in te stemmen met een contributieverhoging. De contributie zal worden verhoogd naar €25,- per jaar.

Naar aanleiding van de financiële posten over 2013-2014 zijn er enkele vragen.

Wendy vraagt naar de kosten voor de postzegels. Thijs licht toe dat het voor op grotere schaal bestellen van postzegels de goedkoopste optie was, waarop er door Wendy wordt gesuggereerd

dat we ook velletjes postzegels hadden kunnen halen. Dit was gezien het aantal analoge leden een reële optie geweest. Hoewel deze aanpak enige praktische bezwaren zou hebben, geeft Thijs Wendy gelijk dat hier in feite een te grote voorraad is opgebouwd. Omdat deze postzegels nog jaren mee kunnen heeft het bestuur vertrouwen dat er geen onnodige uitgave is gedaan, maar neemt de kritiek over voor toekomstige secretariële uitgaven.

Michiel vraagt waarom er in de begroting uitgegaan wordt van een lager aantal leden dan momenteel in het jaarverslag wordt opgegeven. Patrick licht toe dat er niet op het volledige aantal leden kan worden begroot, omdat er altijd afmeldingen komen als er wordt opgeroepen tot het betalen van de contributie (leden gebruiken dat moment om op te zeggen).

Wendy is tegen de aanschaf van een laptop, en hoewel dat standpunt niet door andere leden wordt overgenomen, deelt iedereen de zorg over de magere financiële situatie van de vereniging. Michiel maant aan om vooral geen verliesgevend excursies te organiseren.

Michiel raadt aan om na het verhogen van de contributie een nieuwe begroting (en een oproep voor een laptop) rond te sturen. Dit voorstel vindt weerklank bij de andere leden.

Louis suggereert om de excursie zo te organiseren dat je met een lager aantal deelnemers dan uiteindelijk gewenst is, toch kostenneutraal bent. Deze aanpak wordt zoveel mogelijk overgenomen voor toekomstige excursies.

Michiel zegt dat de vuistregel voor kleine verenigingen is dat je minimaal 1 jaaromzet in reserve hebt. Dat is op dit moment niet het geval, waardoor we een uitbouw van de reserves zullen laten plaatsvinden.

Wendy vraagt naar een toelichting voor de verhoging van 5 euro (waarom dit bedrag). Het bestuur licht toe dat het verhogen met slechts enkele euro's niet afdoende zou zijn om de reserves te laten toenemen, maar dat verhogen met meer dan 5 euro op dit moment niet nodig is.

De aanwezige leden stellen voor om de voornaamste redenen voor de contributieverhoging te melden aan de niet aanwezige leden zodat hierover geen vragen zullen ontstaan. Dit wordt door Patrick toegezegd en deze redenen zullen er bij worden vermeld.

5a. Toevoeging op de jaarverslagen: Website

Thomas licht toe dat we de website in een nieuw jasje zullen gaan steken.

Louis en Wendy vragen naar een toelichting waarom de site vernieuwd moet worden en wat er dan veranderd moet worden. We lichten toe dat er een nieuwe buitenkant komt, maar dat we daarbij goed in de gaten houden wat het doel is van de beoogde wijzigingen en dat we daarbij ook zullen letten op de dingen die we in ieder geval niet willen verliezen.

De leden, in eerste instantie bij monde van Hans, wijzen het bestuur op voorzichtigheid met het

openbaar maken van gegevens uit de vereniging via de website of sociale media. Daarnaast is het belangrijk om zowel met de site als de linkedinpagina in de gaten te houden dat we geen diensten of extra's aanbieden die we niet vol kunnen houden door de jaren heen. Dit wordt door Thomas toegezegd.

6. Lustrum 2015 (bijlage IV)

Ad licht toe dat er niet alleen een excursie willen doen maar ook enkele aanvullende activiteiten zullen worden georganiseerd. We denken daarbij vooral bij aan kleine korte activiteiten, mede vanwege het budget.

Wendy vraagt waarom we dan voor mei en juni kiezen. Ad licht toe dat dat aantrekkelijk is vanwege het weer en eventueel combineren met de meilezing.

Een ander idee (toegelicht door Thomas) is de workshops om leden met elkaar in contact te brengen laagdrempelig waarin belangrijke thema's uit het vakgebied centraal zullen staan.

Peter raadt ons aan om goed op te letten met de activiteiten rondom de start van de Tour in Utrecht. Juist activiteiten rondom dit evenement in Utrecht kunnen in de maanden mei en juni terecht komen en daarmee een obstakel zijn voor lustrumactiviteiten in die periode. Het bestuur zal hiermee zoveel mogelijk rekening houden.

Ad licht toe dat het plan van Arnim en Dre een excursie naar de Waddenzee behelst, die van 11-14 juni zal worden gehouden. Dat is 4 dagen (do-zo) waarin geen feestdagen vallen. In december zal de excursie verder worden gepresenteerd met de kosten erbij, dan kan ook inschrijving en aanbetaling aanvragen zodat er in januari kan worden geboekt.

Hans vraagt of het voor de excursie mogelijk is om een reis van drie in plaats van vier dagen te organiseren: voor veel mensen is vier dagen weg een probleem. Reistijd is echter wel een factor, waardoor er bij een optie van drie dagen ter plekke weinig tijd over blijft. Ad stelt dat in het verleden excursies langer zijn geweest, dus dat het ook wel iets bijzonders mag zijn. Het bestuur gaat hierover nog in beraad met de excursiecommissie.

Arnim licht een in beeldende presentatie van ongeveer 10-15 minuten het conceptprogramma toe, wat met veel enthousiasme door de leden wordt ontvangen.

7. Rondvraag en sluiting

Peter: informeert naar oudste lid Kesteren, is die nog lid, leeft die nog? Thijs ziet dhr. Kesteren niet meer op de ledenlijst staan. Ad vraagt of er leden zijn die het misschien leuk vinden om een keer langs te gaan. Dhr. Kesteren is actief geweest bij de historische vereniging in Nieuwegein, wellicht dat daar meer over hem bekend is.

Hans: heeft enkele interessante mededelingen:

> Linde (eveneens aanwezig) promoveert 28 februari aan de VU, 29 februari is er een symposium met oa Anssi Paasi over historisch geografische onderwerpen. Dit kan interessant zijn om te bezoeken!

> Nieuwe deel van OOGST van Hilde Huizinga komt uit. Hierover is vorig jaar een lezing geweest,

Historisch Geografische Vereniging Utrecht • <http://hgvu.nl>

wellicht dat de leden interesse hebben voor dit nieuwe werk.
> Ook het bekende werk van Roland Blijdestijn (lid en oud-spreker), Tastbare
Tijd, krijgt binnenkort vervolg. Ook dit houden we in de gaten!
Ad kondigt aan dat we ook nog de promotie van oud-voorzitter Patricia Braaksma-Francoise nog
tegoed hebben. Zeer waarschijnlijk zal zij hierover later dit verenigingsjaar een lezing verzorgen.

De ALV wordt afgesloten door Ad om 21:05 uur.